

meri z izvrstnim slovenskim izvirnikom preveč skrčen. V prihodnjem letniku omenjenega zbornika izide konec Apihovega članka. — G. *Henrik Schreiner*, profesor na c. kr. učiteljski v Bolcanu, priobčil je v ondotnem letnem poročilu jako korenito spisano razpravo: »Der naturgeschichtliche Unterricht in der einclassigen Volksschule. Ein Beitrag zur Methodik der Naturgeschichte«, v katerem podaje poleg zlatih metodičnih pravil tudi izbor in razdelbo prirodopisne učne tvarine na podstavi Zeynekovega, Michovega in Steuererjevega berila. Tudi naši učitelji potrebujejo, kakor riba vode, takega navodila na podstavi Končnikovih beril, pa se jih nihče naših glavnih učiteljev neče usmiliti. — V letnem poročilu c. kr. velike gimnazije v Trstu je ondotni profesor g. dr. *Karl Glaser* priobčil jako učeno razpravo pod naslovom »Altnordisch«, v kateri z živahno besedo slika zemljepisne, zgodovinske, jezikovne in književne razmere na Islandiji. Razprava je posvečena učenjakom, ki so lani med 2. in 13. kimovcem pod protektoratom švedskega kralja Oskarja II. zborovali na kongresu orientalistov v Stockholmu in v Kristianiji. Znano je, da je švedski kralj učenega rojaka našega odlikoval zaradi te lepe razprave.

Šolska poročila. Ob konci šolskega leta je uredništvo prejelo mnogo letnih poročil raznih ljudskih in srednjih šol. Večina teh poročil ne obseza ničesa, kar bi zanimalo naše bralce; ljudsko-šolska poročila namreč podajajo poleg šolske kronike in statističnih podatkov samo pusto razredbo učencev in učenk; srednje-šolska poročila pa razpravljajo večinoma stvari, ki z narodom našim niso v nobeni dotiki. Izvzeti moramo samo dvoje poročil: ono novomeške gimnazije in to ljubljanske realke. V prvem je g. profesor *Viktor Bežek* temeljito ocenil jezik v Mat. Ravniharja »Zgodbah svetega pisma za mlade ljudi«. O tej razpravi poročamo na drugem mestu. V programu ljubljanske realke pa dobro znani botanik g. prof. *V. Voss* priobčuje jako lepo razpravo »Florenbilder aus den Umgebungen Laibachs«, v katerih nam podaje zanimive floristične slike z ljubljanskega Grada, z Golavca, z Rosnic (Rosenbach), iz ljubljanskega mestnega loga, s Fužin, s Savskega obrežja pri Stožcah in pri Medvodah, s Šmarjine gore, z Bleda, z Vrat, z Vinj-vrha, iz Zagorja itd. Vse prijatelje domače flore opozarjamo na to lepo razpravo. — Med ljudsko-šolskimi letnimi poročili nam najbolj ugaja jako umno in vzgledno urejeno »Letno poročilo narodnih šol v ljutomerskem okraju v šolskem letu 1888/89«. To poročilo je skupno za vseh šestero šol tega okraja ter obseza jako vzneseno pisani »Predgovor«, dalje »Zemljepisne črtice ljutomerskega glavarstva« (spisal Ivan Kryl), potem razpravo »Nekaj o pridelovanju sočivja« (spisal Toma Pušenjak), nadalje »Narodne pravljice iz ljutomerskega okraja I. o ljutomerski cerkvi, II. Turja (nabral Jos. Freuensfeld), naposled članek »O selitvi naših ptic« (spisal F. Schneider). Za tem se nahaja v poročilu imenik udov c. kr. okrajnega šolskega sveta, imenik vseh šestih krajnih šolskih svetov, vsega učiteljstva in vse šolske mladine. Napredni in zavedni ljutomerski učitelji so s tem lepim poročilom bistro pokazali, kako je sestavljati take stvari, da ima šolska mladina in občinstvo kaj prida od njih. Vivat sequens! — Letno poročilo trirazredne (ne tro-!) ljudske šole v Mengši poleg razredbe šolske mladine priobčuje tudi spis »Spomini starega Mengšana«, ki se prav dobro bere. — V letnem poročilu deške meščanske šole s kmetijskim zuačajem na Krškem smo brali jako lep in umesten članek »Temeljni nauk o knjigovodstvu«, katerega je spisal meščanski učitelj g. dr. *Tomaž Romih*. Ne samo šolska mladina, ampak vsak obrtnik in gospodar najde v njem polno lepih nauk in navodil.

Razpis častnega darila. Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje »Matica Slovenska« po določenih Jurčič-Tomšičeve ustanove 200 goldinarjev častnega darila povesti slovenski, obsežajoči najmanj 10 tiskanih pól. Snov

bôdi zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja naroda slovenskega. Povest mora biti spisana tako, da po obliki in vsebini svoji ustreza umetniškim zakonom pripovedne književnosti ter poleg tega ugotovi literarnim namenom „Matice Slovenske“.

Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, pre me vrhu tega za svojo povest še navadno pisateljsko nagrado, katere plačuje „Matica Slovenska“ po § 15. svojega opravičnega reda po 20—30 gld za tiskovno pôlo.

Rokopisi naj se brez pisateljskega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“ do 1. rožnika 1890. l. Pisateljevo ime naj se pridene rokopisu v zapečatenem listu, na katerem je zapisano dotično gaslo.

Večkrat se je poudarjalo, da „Matica Slovenska“ podaja svojim članom premalo leposlovnega berila. S tem razpisom hoče Maticin odbor pokazati, da ga je resna briga, po vsi svoji moči pospešiti tudi razvoj leposlovne književnosti slovenske ter svojim članom podati v roko lepo zabavno knjigo.

Zatorej se pa podpisani odbor tudi nadeje, da ga bodo pisatelji slovenski podpirali v njegovem trudu ter se častno odzvali njegovemu domoljubnemu pozivu. — V Ljubljani 20. grudna 1889. —

Odbor „Matice Slovenske“.

† **Dr. Anton Kovačić** Dne 16. grudna je nemila smrt uplenila v najlepši dôbi pesnika in pisatelja hrvaškega dr. Antona Kovačića. Pokojnik je bil od leta 1874. marljivi sotrudnik „Vienca“, kjer so tiskane njegove najlepše povesti, v katerih se je pokazal pravim realinom. Pisal je tudi v „Hrvatsko Lipo“ in „Balkan“. Zadnji čas je sestavljal roman „Demagog“ in dramo „Doktor od knjiga“ za „Matico hrvatsko“. „Doktor od knjiga“ je vzrok njegove smrti, ker se je v njega takó zamislil, da je izgubil um in potem za nekoliko dni umrl. Naj počiva v miru!

V.

Matica hrvatska je dne 15. decembra 1889 imela svojo redno glavno skupščino, ki je na več stranih bila jako imenitna. Ker sta ji med letom umrli predsednik in prvi podpredsednik, med tem ko drugi podpredsednik bolan leži, je skupščini predsedal najstarejši odbornik, gospod mestni svetovalec Ivan Benković. Pred zborovanjem je tajnik ob kratkem čital o zaslugah štirih slavnihi maticarjev, ki so od zadnje skupščine umrli. Ti može so Kukuljević, Jurković, Veber in Mažuranić, o katerih je „Zvon“ prinesel obširnejše poročilo v XX. „pismu iz Zagreba“. Na to se je tajnik zahvalil deželni vladi, ki je v minulem letu „Matici“ dala podpore 1700 gld.; hvaležno se je spomnil rajnega kateheta Crnića, ki je v svoji oporoki od pičlih prihranjenih novcev „Matici“ zapustil 50 gld., ter tudi ministra Bedekovića, čigar nasledniki so „Matici“ podarili 500 gld. Nadalje povzamemo iz tajnikovega poročila, da je „Matica“ za društveno leto 1888. izdala 11 knjig, o katerih smo v „Zvonu“ tudi že govorili. Za mesec dni bodo dotiskane knjige za leto 1889., a preskrbeno je vse, da bodo knjige za leto 1890. ugledale svet še pred koncem istega leta, in spolnila se bode davna želja odbora in udov, da bode „Matica hrvatska“ odslej svoje knjige izdala sproti za vsako leto. Za leto 1889. bodo udje za svojo letnino od 3 forintov sprejeli devetero knjig: 1.) tretjo knjigo „Iz bilinskoga svieta“, od Kišpatića, 2.) drugi del „Poviest, rimskih careva“ od Rabara, 3.) „Slaveni u davnini“ od Maretića, 4.) zvezek „Sabranih pripoviest“ od rajncega Šenoe, 5.) „Psyche“, komedija od Vojnovića. 6.) „Izbrane pjesme“ od Sundečića, 7.) „Podgorske pripovijetke“ od Novaka, 8.) „Teodora“, pripoviest od Kumičića, 9.) „Pjesničke pripoviest“ od Harambašića. Razven tega bo sedmi zvezek grških in latinskihi klasikov prinesel Kornelija Tacita manja dela „razgovor o govornicima“, „Agrikolo“ in „Germanijo“, ki jih je na hrvaški preložil vseučiliški profesor dr. Šrepel. V teku istega leta